

Els teòrics de l'avaluació, conèixer les teories de base

F. Xavier Ballart Hernández

PID_00196152

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció	5
1. L'arbre d'Alkin	7
2. L'avaluació com una qüestió de mètodes	8
2.1. Tyler	8
2.2. Campbell, Cook, Boruch i Berk	8
2.3. Rossi	9
2.4. Chen	10
3. L'avaluació com a judici valoratiu	11
3.1. Scriven	11
3.2. Stake	11
3.3. Guba, Lincoln i House	12
4. L'avaluació com a eina útil	14
4.1. Weiss	14
4.2. Wholey	16
4.3. Cronbach	16
4.4. Patton i Stufflebeam	17
4.5. Cousins, Preskill, Torres, King i Owen	18
5. Lectures obligatòries	19
Bibliografia	21

Introducció

L'evolució de l'avaluació com a camp és fruit de la pràctica professional i de la reflexió teòrica entorn de l'experiència empírica durant els últims quaranta anys. Els models teòrics compleixen una important funció de referent per a la pràctica professional quan s'enfronta a problemes concrets. Es per això que en aquest mòdul es presenta una síntesi de les teories més rellevants sobre la base de dues obres: l'article en castellà de Xavier Ballart (1996) i el llibre més recent d'Alkin (2004).

Comencem presentant l'arbre d'Alkin ja que és una excel·lent representació gràfica del camp i diferencia molt clarament les principals branques. A continuació es presenten els canvis que s'han anat produint en la visió conceptual i metodològica a partir de resumir les aportacions dels autors fonamentals i breus referències als treballs d'altres autors que desenvolupen aquestes visions.

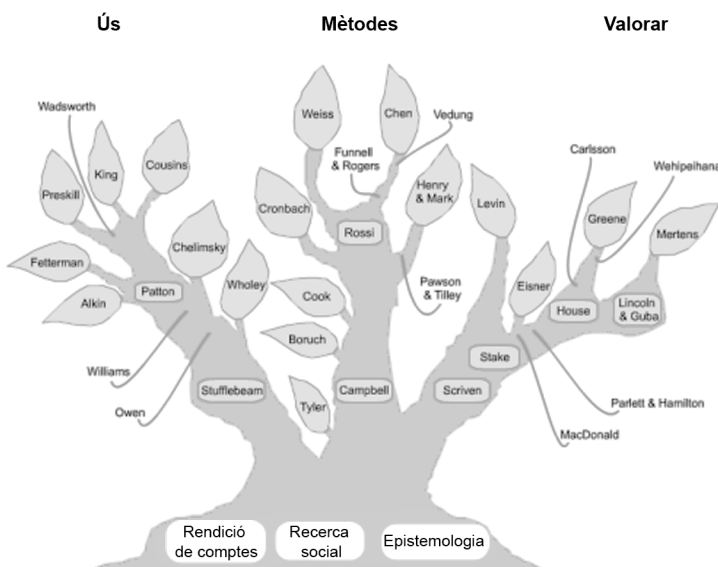
1. L'arbre d'Alkin

L'arbre d'Alkin (2004) representa la teoria de l'avaluació. Es tracta d'un arbre amb dues grans arrels, la rendició de comptes i la recerca social, que creix sobre la base de desenvolupar tres branques principals.

La branca més gruixuda és la continuació natural de l'arrel de la recerca social i la formen autors que veuen l'avaluació de polítiques i programes com una forma de recerca, cosa que els porta a posar en el centre de les seves preocupacions els **mètodes** d'avaluació.

La segona branca és la que deriva de l'associació de l'avaluació de programes amb la idea de **valorar** en el sentit de judicar si una intervenció és convenient o no, si val la pena i per tant si cal mantenir-ne el finançament o tirar-la endavant en el cas d'un nou programa. Per als autors que se situen en aquesta branca, el més important en una avaluació és donar valor a les dades, interpretar-les i treure'n conseqüències, una tasca que pot fer el mateix avaluador o altres actors.

La tercera branca teòrica d'aquest arbre té per orientació principal relacionar l'avaluació amb la presa de decisions i per això la preocupació principal en aquest cas és l'**ús** de la informació i l'anàlisi per part de les persones que és més probable que facin de l'avaluació una **eina útil**.

Font: Alkin (2004)

2. L'avaluació com una qüestió de mètodes

En l'origen, durant la primera meitat del segle xx, l'avaluació es va plantejar com un problema de mesura en alguns àmbits i, singularment, en el de l'educació. Les preocupacions eren essencialment metodològiques i van portar a identificar l'avaluació de programes amb la qüestió de com mesurar l'aprenentatge o rendiment escolar.

2.1. Tyler

L'autor més important en aquell moment va ser Tyler (1940). La seva visió, que ara ens pot semblar simple, és important ja que és el fonament del model d'avaluació que es basa en els objectius i en la comparació entre els *outcomes* previstos (objectius) i els *outcomes* reals o observats (impactes).

2.2. Campbell, Cook, Boruch i Berk

Però l'obra cabdal de la branca del mètodes és l'obra de Campbell, una obra que té un àmbit d'aplicació que va més enllà de l'avaluació de programes. El seu treball amb Stanley, *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research* (1966), va ser el fonament de quasi tots els cursos de mètodes en ciències socials. Campbell es dirigia als investigadors socials en general però van ser els investigadors en avaluació de programes els que van saber veure la rellevància de les seves aportacions per a l'avaluació de programes.

Campbell i Stanley van presentar una teoria de la causació que s'estructura sobre la base dels tipus de validesa i les possibles amenaces a la validesa, a més de definir els dissenys experimentals i els dissenys quasi experimentals com l'alternativa més factible en contextos reals atesa la dificultat per a fer una assignació aleatòria prèvia dels tractaments. Campbell i Stanley van adoptar el terme *validesa interna* per referir-se a les inferències que es puguin relacionar amb agents causals i van explicar les amenaces a la validesa interna, dedicant una especial atenció a la selecció, a la maduració i a la història. La seva principal contribució va ser la descripció i avaluació d'alguns dissenys sense aleatorització –quasiexperiments– però que no obstant això faciliten la inferència causal. Aquests es fonamenten en dues estratègies: primer, la utilització de mesures pretest (com més llarga sigui la sèrie d'observacions millor) i segon, la utilització de grups de comparació tan similars com es pugui com a base de referència per al no-tractament. De la combinació d'aquestes dues estratègies resulten múltiples possibilitats de dissenys de recerca aplicables en la pràctica. Campbell i Stanley van ser molt clars en advertir sobre les limitacions dels quasiexperiments i van deixar molt clar que per a ells la millor opció és l'experiment aleatori.

Una bona part del treball posterior de Campbell amb altres investigadors i singularment amb Cook (1979) consisteix en l'anàlisi de l'aplicació dels quasi-experiments. Cook va estendre els treballs de Campbell en els anys setanta. Molts altres investigadors van treballar en aquesta mateixa línia (Berk, Boruch i altres, 1985). Des d'aquesta perspectiva, l'administració hauria d'avaluar una nova política sotmetent-la a un experiment abans de fer-la extensiva a tota la població. L'optimisme inicial de Campbell disminuiria arran d'algunes crítiques al mètode experimental en el context polític i administratiu i davant la falta de voluntat política per a dur a terme veritables reformes en el camp social sobre la base de l'avaluació prèvia de les polítiques.

2.3. Rossi

Igual que Campbell, en la seva primera època, Rossi s'identificava amb la visió de l'avaluació com una qüestió de mètodes. Rossi havia fet avaluacions complexes i de fet defensava els experiments per a l'avaluació d'impacte i, en general, les tècniques quantitatives.

Amb la publicació del llibre de text que va escriure juntament amb Freeman i que ha estat una de les principals referències per a la formació en avaluació de programes (*Evaluation. A Systematic Approach*, de 1985, l'última edició és de 2004), Rossi va presentar una visió integradora de l'avaluació (disseny, implementació, impactes) que combinava mètodes. De fet, recomanava utilitzar tècniques qualitatives per a l'anàlisi de la conceptualització i el disseny així com per al control de la implementació del programa.

En el llibre de Rossi i Freeman de 1985, tota la discussió s'organitza sobre la base de la distinció entre programes nous, programes madurs o estables i programes que necessiten reformes i canvis. Rossi entenia que l'aproximació experimental és més factible quan es tracta de programes nous i no extensius a tota la població potencial, sinó únicament a determinats grups de beneficiaris, cosa que permet construir grups de control i establir comparacions.

Per a Rossi també era crucial examinar si el programa s'ha portat a la pràctica correctament, fet que implica analitzar la forma de prestació del servei: la població objectiu, els serveis prestats i els seus components específics, les característiques del personal, el procés de selecció dels beneficiaris i les formes d'accés al programa.

Rossi també va tractar el problema de la utilització de les avaluacions i va defensar una utilització instrumental dels seus resultats. Perquè això fos possible creia necessari que els avaluadors entenguessin la forma de treballar dels decisors, la qual cosa implica presentar els resultats a temps i en el moment que es necessiten, ser sensible a les posicions de totes les parts i planificar-ne la difusió i utilització.

2.4. Chen

Inicialment amb Rossi (Chen i Rossi, 1983, 1987) i després amb altres col·laboradors, Chen va protagonitzar un important gir en la teoria de l'avaluació en reclamar més atenció al desenvolupament de models de les intervencions socials, cosa que va donar lloc a l'avaluació basada en la teoria del programa o *theory-driven*.

Si bé Chen se sentia atret pels experiments, entenia que quan aquests no identifiquen efectes no se sap per què i no se sap per tant si els no-efectes són deguts a un model causal mal pensat o a una implementació deficient de la política. La seva idea bàsica consisteix a especificar models sobre com cal esperar que funcioni una intervenció social abans d'avaluar-la.

3. L'avaluació com a judici valoratiu

3.1. Scriven

Scriven va ser un dels primers teòrics de l'avaluació i el seu article "The Methodology of evaluation" (1967) un dels articles més citats en avaluació educativa. En aquest article va introduir els termes *avaluació formativa* i *avaluació sumativa*. Scriven ens interessa aquí perquè és l'autor que més ha aprofundit en la idea d'avaluació com a ciència de la valoració i un dels més crítics amb els que defineixen *avaluació* com produir informació per a la presa de decisions.

"Avaluació és el que és, la determinació de mèrit o valor, per al que sigui utilitzada és una altra qüestió" (1980, pàg. 7).

Scriven entén que la societat reclama una ciència de la valoració perquè la societat necessita saber si la seva administració, els seus funcionaris i els seus programes són bons. Un programa serà bo si satisfà les necessitats més importants de la població. Per a Scriven, l'avaluació no s'ha de fer des de la perspectiva de la gestió del programa, ni tampoc des de la perspectiva de l'usuari o client, sinó des d'una perspectiva que se situa per sobre d'aquests dos punts de vista, l'interès general.

Per tal de minimitzar la possibilitat de biaix en formular els judicis de valor, Scriven (1976) identifica les raons per les quals es tendeix a esbiaixar l'avaluació: el context organitzatiu pot dur l'avaluador a posar els interessos de l'administració per davant. En el mateix sentit, la lleialtat al programa o a la institució que el finança, la pertinença a l'organització com a personal (avaluació interna) o la cooptació de l'avaluador pel programa que el converteix en un defensor seu són alguns dels elements en l'origen d'aquest problema.

Scriven és un clar partidari de l'avaluació *goal free*, en funció de les necessitats i no dels objectius afirmats. Per a Scriven (1972), la tendència a avaluar els programes en funció dels objectius dels seus responsables i tècnics és una altra causa de biaix en la valoració. Per això, l'avaluació s'ha de centrar a identificar tots els efectes, intencionats o no, que puguin ajudar a resoldre els problemes socials.

3.2. Stake

Aquest autor pot ser ubicat a la branca que identifica *avaluació amb judici de valor* però també podria situar-se en qualsevol de les altres dues branques. En la branca metodològica perquè va ser un dels primers defensors dels mètodes qualitius en avaluació i un dels autors que més ha defensat la metodologia

dels estudis de cas com a instrument per a millorar la pràctica de l'avaluació local. També en la branca de l'ús ja que Stake (1975) fa una proposta d'avaluació com a servei que respongui a les necessitats dels usuaris. La seva idea de *responsive evaluation* passa per sacrificar precisió en la mesura que s'augmenti la utilitat dels resultats de l'avaluació. Té sentit la branca de la valoració ja que la seva manera de fer es basa a tenir en compte les diferents perspectives sobre els valors presents i discutir en funció d'aquestes si el programa va bé, malament, necessita canvis o és millor que no continuï.

Les seves recomanacions metodològiques es poden resumir en les idees següents:

- Dedicar temps a l'observació del programa, reunir valoracions, veure quines necessitats tenen els clients i preparar comunicacions de caràcter informal.
- Deixar que les qüestions emergeixin i canviïn durant l'avaluació. El contacte amb el programa permet descobrir les qüestions que van estructurant les discussions amb els clients.
- Tenir cura de la comunicació amb les persones interessades en l'avaluació. Els resultats s'haurien d'expressar d'una manera natural que permeti al públic assimilar la informació i comprendre'n el significat.

Com hem dit, Stake mostra una clara preferència pels estudis de cas (Stake, 1978). Per a aquest autor, un observador és el millor instrument per a valorar les qüestions que apareixen en una avaluació en poder exercir el seu judici crític amb més capacitat d'apreciació de la realitat i dels resultats de la política. Stake reserva, doncs, un paper important a l'experiència i a les intuïcions dels professionals. La responsabilitat de l'investigador és proporcionar les dades contextuals que facilitin la lectura intuïtiva del lector del cas. D'altra banda, l'estudi de cas hauria de proporcionar informació que es pogués interpretar de diferents maneres sense afavorir un punt de vista per sobre dels altres.

3.3. Guba, Lincoln i House

El reconeixement d'una multiplicitat de perspectives sobre una mateixa realitat i la necessitat de presentar els valors de les diferents parts en el marc de l'avaluació és una posició comuna a diversos autors. Guba i Lincoln (1989) van ser dels primers a parlar de realitats múltiples i a destacar el fet que els *stakeholders* són els primers a fer judicis de valor. A partir d'aquesta idea va emergir la visió de l'avaluació com a oportunitat per a construir el consens sobre la base de visions millor informades. Per a Guba i Lincoln (1989), l'avaluador ha de facilitar la negociació entre diferents valors, perspectives i punts de vista.

House va una mica més enllà en posar en relleu que les avaluacions no són neutrals des de la perspectiva dels valors i que normalment hi ha uns valors, els de les persones amb menys recursos i amb menys poder, que no són prou considerats. Segons aquest autor, doncs, l'avaluador s'hauria de decantar en la direcció de la justícia social adreçant de forma especial les necessitats i els interessos dels més desafavorits.

4. L'avaluació com a eina útil

4.1. Weiss

La teoria de Weiss pren com a fil conductor el problema de la utilització insuficient dels resultats de l'avaluació i de la investigació social en el procés de formulació de les polítiques.

Weiss va ser la primera que va advertir sobre les dificultats polítiques i organitzatives que presenta l'avaluació per produir resultats que siguin efectivament utilitzats. Aquesta autora va descriure la decepció que van produir els resultats de la primera onada d'avaluacions als EUA els anys setanta. “Res semblava funcionar com s'esperava [...] les dades recollides semblaven no tenir cap efecte en les decisions pressupostàries o sobre l'expansió o reducció dels programes” (1987, pàg. 42). Per a Weiss, hi havia una incompatibilitat bàsica entre *investigació social* i *programació social* que explicava els pobres resultats en termes d'utilització.

- En primer lloc, perquè la investigació no és el primer objectiu dels programes socials i per tant, quan les necessitats de l'avaluació i les necessitats del programa entren en conflicte, la prioritat és per al programa.
- En segon lloc, perquè els tècnics i el personal d'un programa solen mostrar resistència davant una avaluació. El principal objectiu és produir el servei mentre que una avaluació fàcilment pot esdevenir un obstacle a les seves tasques. Poden pensar que l'avaluació no és necessària o que els està jutjant a ells, de manera que encara col·laboraran menys.

Alkin (2004) situa Weiss en la branca metodològica, entre altres raons perquè el seu manual *Evaluation Research* (primera edició de 1972, l'última és de 1998) estava pensat com un manual de mètodes. Amb tot, Weiss va ser una de les primeres a mostrar-se crítica amb l'aplicació de mètodes experimentals en el context polític i administratiu:

- Els objectius dels programes tendeixen a ser generals, difusos, diversos i inconsistents.
- Els grups de control són factibles en laboratoris però són més difícils d'organitzar en un context real. L'administració pot rebutjar l'assignació aleatòria de tractaments per raons ètiques. També pot ser que totes les persones que necessitin el tractament el rebin i, fins i tot en el cas que no hi

hagi prou recursos per a tots, l'administració hagi d'acceptar una persona que estava en el grup de control si es produeix una baixa.

- Si bé en un laboratori es pot homogeneïtzar el tractament que rep cada individu, en un context real, una prestació pot variar significativament d'un cas a un altre, d'un lloc a un altre. Molts programes canvien de forma i de contingut al llarg de la seva existència i si resulta difícil descriure un programa encara ho és més explicar quins components són responsables de determinats efectes.

Weiss també va advertir sobre el temps que sovint ha de transcórrer perquè es puguin detectar els efectes d'una intervenció sobre un problema social. Per això, estimava poc realistes algunes avaluacions que esperaven detectar resultats de forma immediata.

Hem considerat que els trets més importants d'aquesta autora són la seva preocupació per la utilització dels resultats de les avaluacions i la integració de les consideracions polítiques en aquesta discussió (Weiss, 1991), tema en què seria seguida per altres autors. Les consideracions polítiques tenen entrada de tres formes diferents:

- Els programes són el resultat de decisions polítiques, són objecte de les pressions, a favor i en contra, que sorgeixen arran del procés polític.
- Els resultats d'una avaluació entren en el terreny polític en què competeixen per l'atenció dels decisors amb altres factors que tenen el seu pes en el procés polític.
- L'avaluació, en si mateixa, és política en adoptar determinades posicions polítiques sobre la legitimitat dels objectius o de l'estratègia del programa.

Un altre element de caràcter polític en la teoria de Weiss és el reconeixement dels *stakeholders*, dels actors afectats per un programa. Cada grup té interessos diferents, es fa preguntes diferents sobre el programa i té diferents nivells de poder per a utilitzar els resultats d'una avaluació: aquesta diversitat d'actors i interessos també dificulta la utilització dels resultats de les avaluacions.

Aquestes preocupacions van portar Weiss a analitzar quin paper exerceix la investigació social en el procés de formulació de les polítiques. Per a Weiss rarament s'utilitzen els resultats d'un estudi per a donar resposta a una qüestió en concret que després s'implementa. Més aviat es produeix una absorció de conceptes i generalitzacions de molts estudis al llarg de períodes de temps llargs de manera que es produeix una integració dels resultats de les investigacions, juntament amb altres informacions, en la interpretació que fan els líders polítics i administratius dels fets reals. Es produeix així una "sensibilització gradual a les perspectives de la investigació social" (1980, pàg. 263).

4.2. Wholey

L'autor més representatiu de la branca d'autors preocupats per l'ús de l'avaluació és Wholey, per a qui l'avaluació ha de donar resposta a les necessitats de directius i gestors públics per tal d'ajudar-los a gestionar millor els seus programes. Per aquesta via la literatura sobre avaluació connecta molt directament amb la literatura sobre acompliment (*performance management*) i control de gestió que hem comentat en el primer mòdul d'aquest mateix curs.

La prioritat és, doncs, la gestió dels programes i les necessitats dels seus responsables. Igual que Weiss, Wholey justifica l'avaluació en termes de la seva utilitat. Entén que l'esforç per avaluar un programa només es justifica si es tradueix en productes que s'utilitzen (Wholey, 1981). Per a Wholey, els problemes detectats en la gestió són inherents a la complexitat del context administratiu i a les diferències en la implementació d'un lloc a un altre. L'activitat d'avaluació ha d'estar integrada en el model de gestió orientat a resultats. Concretament, per a Wholey (1983), les activitats d'avaluació es desenvolupen en sis nivells:

- En el treball amb els nivells polític i administratiu i amb altres grups d'interès per a identificar objectius i prioritats i diagnosticar les potencialitats d'un programa.
- En el desenvolupament dels sistemes necessaris per a analitzar el rendiment del programa en funció dels objectius i dels indicadors especificats.
- En el treball amb decisors i altres grups de pressió per a fixar un nivell realista de millora possible del rendiment del programa.
- En el desenvolupament de sistemes que facilitin la utilització de la informació per a incentivar i premiar dins de l'organització les millores en el rendiment i en els resultats del programa.
- En la valoració dels resultats observats i en l'explicació dels factors clau (o que poden ser un obstacle) en la consecució de millors resultats.
- En la comunicació del rendiment del programa als nivells polítics i a l'opinió pública en general.

4.3. Cronbach

Molts estudiants d'estadística coneixen l'alfa de Cronbach, cosa que situaria aquest autor directament en la branca metodològica. Però, tenint en compte la seva experiència i evolució, ens ha semblat més correcte situar-lo en la branca que posa l'accent en l'ús i en el context polític administratiu com a determinant de l'ús. Cronbach va assenyalar la necessitat de descobrir nous mètodes que s'adaptin a la naturalesa complexa i multivariable del context social. En

la seva obra *Toward Reform of Program Evaluation* (1980), Cronbach va presentar una teoria de l'avaluació que posa l'èmfasi en la utilització dels resultats a curt termini, té en compte el context polític i administratiu caracteritzat per la pluralitat de *stakeholders* i persegueix satisfer una necessitat de coneixement que pugui ser extrapolat a altres situacions.

Cronbach i els seus col·laboradors entenen que bona part dels problemes d'ús de les avaluacions provenien del model racional en què es fonamentaven. Per a aquests autors, normalment: no es prenen decisions d'una forma clara en un moment determinat, hi ha més d'un decisor, la política és més important que la informació sobre com optimitzar les decisions, no es prenen decisions del tipus sí/no sobre la continuïtat d'un programa, no hi ha temps per a prestar atenció a totes les fases d'una investigació; els informes no estan pensats per a un gestor i els seus resultats d'estudi no s'utilitzen instrumentalment per a modificar un programa.

Més aviat, les polítiques són adoptades quan tenen un suport polític suficient, fins al punt de poder tenir una influència rellevant en vots, cosa que suggereix la necessitat d'incorporar el context polític i administratiu a la teoria de l'avaluació. Concretament, Cronbach i altres parlen de cinc grups que influeixen en el procés de donar forma a una política:

- Els responsables de formulació de la política (executiu i legislatiu).
- Els responsables de programa (en l'administració).
- Els prestadors de serveis locals.
- Els clients i beneficiaris del programa.
- Els acadèmics, periodistes i altres grups que interpreten o difonen informació.

Cronbach utilitza la idea de *policy shaping*, que es basa en la teoria del canvi social gradual. D'acord amb aquesta concepció, l'avaluació pot servir per a "il·luminar" les decisions sobre diferents alternatives possibles, clarificant les qüestions que interessen a les parts afectades. La idea principal és entendre el problema i el programa, el context polític i, sobretot, els processos que contribueixen als resultats esperats.

4.4. Patton i Stufflebeam

Són molts els autors que centren la seva aportació en la idea d'implicar aquells que poden fer un ús dels resultats de l'avaluació. En aquesta idea es basa el concepte de *stakeholders* primaris o de *primary users*. Patton (1978) pensa més en els procediments perquè es produeixi aquesta implicació. Stufflebeam (2000) se centra en les qüestions que puguin interessar a aquests actors primaris i més interessats. Les societats nacionals o internacionals d'avaluadors han proposat

estàndards basats en les idees d'utilitat (satisfer les necessitats d'informació), factibilitat (realisme), propietat (en el sentit de legalitat o comportament ètic) i precisió (correcció tècnica).

4.5. Cousins, Preskill, Torres, King i Owen

Encara en la branca de la preocupació per l'ús, altres autors com Cousins (1995) o Preskill i Torres (2001) parlen de com millorar la capacitat d'aprenentatge de l'organització i la seva resposta es decanta per les responsabilitats compartides entre avaluadors i personal dels programes. S'entén que la implicació pot incrementar la probabilitat d'aprenentatge si es generen dinàmiques interpersonals que comportin més compromís i confiança entre les parts. L'estil col·laboratiu, en què els avaluadors fan de formadors i el personal participa activament en les activitats d'anàlisi, també es troba en les prescripcions de King (1998) i Owen (1999).

5. Lectures obligatòries

Presentació

Dues de les tres lectures obligatòries per a aquest mòdul són textos de Xavier Ballart, un sobre els models teòrics i un altre que és, de fet, una avaluació sobre l'eficàcia del casc en motociclistes. El tercer text és una avaluació de fa uns anys elaborada per una consultora britànica per a la Comissió Europea sobre una política europea: els pactes territorials per l'ocupació.

Lectura 1

X. Ballart Hernández (1996). "Modelos teóricos para la práctica de la evaluación de programas". A: Q. Brugué; J. Subirats. *Lecturas de gestión pública*. Madrid: INAP-BOE.

Lectura 2

X. Ballart Hernández; C. Riba Romeva (1995). "Políticas de seguridad: el caso del uso del casco en Barcelona". *Hacienda Pública Española* (núm. 135, pàg. 7-17).

Lectura 3

Thematic evaluation of the territorial employment pacts (2002, octubre). Informe final per a la Direcció General de Política Regional. Brussel·les: ECOTEC Research & Consulting Limited.

Preguntes que ha de contestar l'estudiant

- 1) Identifiqueu un autor "filòsof", un autor centrat en mètodes quantitius, un autor centrat en mètodes qualitius i un autor que es preocupi menys pels mètodes d'investigació i més per les necessitats dels gestors.
- 2) Quin és el vostre autor preferit i per què?
- 3) En quin corrent teòric encaixa l'avaluació dels cascos i les motocicletes?
- 4) En quin corrent teòric encaixa l'avaluació dels pactes territorials per l'ocupació?

Bibliografia

- Alkin, M. C.** (2004). *Evaluation roots* (2a. ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Berk, R.; Boruch, R.; Chambers, D.; Rossi, P.; Witte, A.** (1985). "Social policy experimentation: a position paper". *Evaluation Review* (vol. 9, núm. 4, pàg. 387-429).
- Ballart, X.** (1996). "Modelos teóricos para la práctica de la evaluación de programas". A: Q. Brugué; J. Subirats. *Lecturas de gestión pública*. Madrid: INAP-BOE.
- Campbell, D. T.; Stanley, J. C.** (1963). *Experimental and quasi-experimental designs for research*. Chicago: Rand McNally.
- Chen, H.; Rossi, P. H.** (1983). "Evaluating with sense: the theory-driven approach". *Evaluation Review* (núm. 7, pàg. 283-302).
- Chen, H.; Rossi, P. H.** (1987). "The theory-driven approach to validity". *Evaluation and Program Planning* (núm. 10, pàg. 95-103).
- Cook, T.; Campbell, D.** (1979). *Quasi-experimentation: design and analysis issues for field settings*. Chicago: Rand McNally.
- Cousins, J.; Earl, L.** (eds.) (1995). *Participatory evaluation in education: studies in evaluation use and organizational learning*. Londres: Falmer.
- Cronbach, L. J.; Ambron, S. R.; Dornbusch, S. M.; Hess, R. D.; Hornik, R. C.; Phillips, D. C.; Walker, D. F.; Weiner, S. S.** (1980). *Toward reform of program evaluation*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Guba, E. G.; Lincoln, Y. S.** (1989). *Fourth generation evaluation*. Beverly Hills, CA: Sage.
- King, J. A.** (1998). "Making sense of participatory evaluation on practice". *New Directions in Evaluation* (núm. 80, pàg. 57-67).
- Owen, J.; Rogers, P.** (1999). *Program evaluation: forms and approaches*. Londres: Sage.
- Patton, M. Q.** (1978). *Utilization-focussed evaluation* (edicions posteriors de 1986 i 1997). Beverly Hills, CA: Sage.
- Preskill, K.; Torres, R. T.** (eds.) (2001). "The learning dimension of evaluation use". *New Directions for Evaluation* (núm. 88). San Francisco: Jossey Bass.
- Rossi, P. H.; Freeman, H. E.** (1982, 1985, 1989). *Evaluation: A Systematic Approach*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Scriven, M.** (1967). "The methodology of evaluation". A: R. W. Tyler; R. M. Gagne; M. Scriven (eds.). *Perspectives of curriculum evaluation* (pàg. 39-83). Chicago: Rand McNally.
- Scriven, M.** (1972). "Pros and cons about goal-free evaluation". *Evaluation Comment: The Journal of Educational Evaluation* (vol. 3, núm. 4, pp. 1-7. UCLA).
- Scriven, M.** (1976). "Evaluation bias and its control". A: G. V. Glass (ed.). *Evaluation Studies Review Annual* (núm. 1). Beverly Hills, CA: Sage.
- Scriven, M.** (1980). *The logic of evaluation*. Inverness, CA: Edgepress.
- Stake, R. E.** (1975). "An interview with Robert Stake on responsive evaluation". A: R. E. Stake (ed.). *Evaluating the arts in education: a responsive approach* (pàg. 33-38). Columbus, OH: Merrill.
- Stake, R. E.** (1978). "The case study method in social inquiry". *Educational Researcher* (núm. 7, pàg. 5-8).
- Stufflebeam, D.** (2000). "Lessons in contracting for evaluations". *The American Journal of Evaluation* (núm. 21, pàg. 293-314).
- Tyler, R. W.** (1940). "General statement on evaluation". *Journal of Educational Research* (núm. 35, pàg. 492-501).
- Weiss, C. H.** (1972, 1998). *Evaluation research: methods for assessing program effectiveness*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Weiss, C. H. (1987). "Evaluating social programs: What have we learned?" *Society* (vol. 25, núm. 1, pàg. 40-45).

Weiss, C. H. (1991). "Evaluation research in the political context: sixteen years and four administrations later". A: M. W. McLaughlin; D. C. Philips (eds.). *Evaluation and education at Quarter Century* (pàg. 211-231). Chicago: Chicago University Press.

Weiss, C. H.; Bucuvalas, M. J. (1980). *Social science research and decision-making*. Nova York: Columbia University Press.

Wholey, J. S. (1981). Using evaluation to improve program performance. A: R. A. Levine; M. A. Solomon; G. M. Helstern; H. Wollman (eds.). *Evaluation research and practice: comparative and international perspectives* (pàg. 92-106). Beverly Hills, CA: Sage.

Wholey, J. S. (1983). *Evaluation and effective public management*. Boston: Little Brown.